

DODATAK

PRAVILA CITIRANJA ¹

Potpuni citati sadrže sve bitne elemente koji su nužni za identifikovanje izvora na koje se upućuje. Potpuno navođenje po pravilu se koristi u popisima literature (bibliografije) uz rad i/ili pri prvom pojavljivanju izvora iz kog se citira u fusnotama rada.

Skraćeni citati su citati koji su svedeni na minimalne elemente koji omogućavaju identifikovanje izvora o kojem je reč (npr. prezime autora, neka reč ili slova iz naslova rada, godina izdanja). Skraćeni citati definišu se kroz potpune citate u popisu literature ili pri prvom pojavljivanju citiranog izvora.

Primer:

Lazarević, Ljubiša: Krivično pravo Jugoslavije. Poseban deo, Beograd, 1995, u daljem tekstu: Lazarević, KPJ).

Ponovljeni citati su citati koji upućuju na isto ili različito mesto u delu koje je već citirano (u potpunom ili skraćenom obliku). Za ponovljene citate koriste se signali kao što su *ibid.*, *cit.*, i *op. cit.*

Pravila za pisanje citata

U daljem tekstu uputstva za pisanje citata dajemo u obliku pravila uz navođenje ilustrativnih primera. Pravila 1. do 10. odnose se na potpune citate, pravilo 11. na skraćene, a pravilo 12. na ponovljene citate.

Pravilo 1. - Sastavni delovi citata

1. Citiranje - delovi citata

a. **Autor:** navodi se prezime i ime autora, odvojeni zarezom. Ako ima više autora oni se odvajaju tačka-zarezom (Primer: Poznić, Borivoje; Rakić-Vodinelić, Vesna). Ako knjiga ima veći broj autora umesto navođenja svih imena može se navesti ime prvog autora i

¹ Preuzeto od Prof. dr Alan Uzelac, *Priručnik za izradu seminarskih i drugih naučnih radova u oblasti prava*, Izdavač: Institut za uporedno pravo, Beograd 2004, ISBN 86-80059-18-8

U domaćoj pravnoj produkciji nisu sasvim ujednačena pravila za povezivanje delova citata i isticanje pojedinih delova citata.

2. Povezivanje i isticanje delova citata

Preporučujemo da se, kao preovlađujući i najjednostavniji način povezivanja delova citata, koristi zarez (,). Neki autori (posebno u tzv. egzaktnim naukama - matematici, fizici, hemiji, medicini i sl.) za povezivanje delova citata koriste i tačku (.), što nije pogrešno ali se ne preporučuje.

Što se isticanja tiče, uobičajeno je da se isticanjem (podvlačenjem, kurzivom) odvoji najvažniji deo citata, a to je izvor citata - dakle, naslov knjige (kod citiranja knjiga ili članaka objavljenih u knjigama) odnosno naslov časopisa (kod citiranja periodičnih publikacija). Neki autori ističu i ime autora navodeći ga VELIKIM SLOVIMA (pri čemu neki, poštujući anglosaksonska pravila citiranja, ističu samo autora knjige, a ne i članka, dok drugi velikim slovima pišu sve autore u citatima). Za isticanje se ponekad koristi i poseban tip sloga, tzv. *Small Caps*. Radi jednostavnosti i standardizacije, preporučujemo da se u citatima ističe samo izvor i to u skladu sa ranijim preporukama - podvlačenjem.

Naslove članaka neki autori ističu stavljajući ga pod navodnike. Premda je ovaj način citiranja moguć, ne preporučujemo ga (neki naslovi već sadrže navodnike u drugoj funkciji pa ponavljanje i stavljanje dvostrukih navodnika može izazvati teškoće).

Za primenu ovog pravila v. i primere uz Pravilo 3. do 10.

Pravilo 3. - Citiranje knjiga

3. Citiranje knjiga

Obavezni sastavni delovi citata su: autor, naslov knjige, mesto i godina izdanja, mesto citata.

Ostalo: broj dela (ako je knjiga izdata u više delova), oznaka (u zagradama) da je delo magistarski rad ili doktorska disertacija.

Fakultativni delovi citata su: broj izdanja (ako je knjiga doživela više izdanja).

Ne citira se: ime izdavača, ISBN, veličina knjige i druge pojedinosti iz bibliotekarskog opisa dela.

Primer:

Ćirić, Jovan: Društveni uticaj na kaznenu politiku sudova, Beograd, 2001, str. 25.

Pravilo 4. - Citiranje radova objavljenih u časopisima i drugim periodičnim publikacijama

4. Citiranje članaka iz časopisa

Obavezni sastavni delovi citata su: autor, naslov rada, naziv časopisa, godište i godina časopisa (i, eventualno, broj časopisa u okviru godišta), mesto citata.

Fakultativni delovi citata su: broj časopisa u okviru godišta nužan je samo ako se numeracija stranica u okviru godišta ne obavlja kontinuirano. U suprotnom, on je fakultativan. Kod godišnjaka ovog, naravno, nema.

Način citiranja godišta/godine i broja časopisa nije u praksi ujednačen: Preporučujemo citiranje prema formuli: godište: godina ili godište:broj/godina. Moguće je i citiranje prema formuli: godište (godina) ili citiranje uz opisne skraćenice (vol., br. i sl.).

Primer:

Nikolić, Oliver: Sloboda okupljanja i udruživanja, Strani pravni život 1-3/2003, str. 147.

Pravilo 5. - Citiranje članaka objavljenih u knjigama i zbornicima radova

5. Citiranje članaka iz knjiga i zbornika

Obavezni sastavni delovi citata su: autor, naslov rada, oznaka izvora u kom je rad objavljen (čemu prethodi reč „u" iza koje sledi dvotačka), mesto i godina izdanja, mesto citata.

Primer:

Dabić, Ljubiša: Profesionalne usluge u pravu Evropske Unije i odraz njihove liberalizacije na zemlje nečlanice, u: Uslovi za realizaciju prometa roba i usluga u pravu Evropske Unije i jugoslovenskom pravu, monografija 137, Beograd, 2001, str. 159.

Pravilo 6. - Citiranje članaka iz novina

6. Citiranje članaka iz novina

Obavezni sastavni delovi citata su: oznaka autora (ako postoji), naslov članka, ime novina, broj novina (ako postoji), datum objavljivanja članka.

Primer:

Dorić, Ivan: Himna nije politika, Politika, br. 32217, 17. jula 2003, strA6

ili

Manji porez samo sa računom, Politika, 03. oktobar 2003.

Pravilo 7. - Citiranje propisa (opštih normativnih akata)

Skraćeno citiranje AS, 822, predmet Ivan

Jovanović. HDA, 416, predmet Alija

Alijagić. Pravilo 10. - Citiranje tekstova sa

Interneta

10. Citiranje tekstova sa Interneta

Obavezni sastavni delovi citata su: naziv citiranog teksta, adresa stranice (tzv. URL — *uniforme resource locator* ili skraćenica za vrstu pristupa - http, ftp i IP (Internet protokol) adresa stranice, najčešće slovima), datum pristupa stranici. Datum pristupa može se izostaviti ako se radi o stalnim sadržajima (trajnim i proverenim izvorima informacija na Internetu).

Primer:

Status of Conventions and Model Laws, <http://www.uncitral.org/english/status/status.pdf>, 16. aprila 2003., str. 10-14.

Pravilo 11. - Skraćivanje citata

11. Skraćivanje citata

a. Ako rad ima popis literature sa punim citatima, u fiisnotama se dela mogu citirati uz skraćivanje imena autora i naslova članaka. Kod autora se mogu pisati samo inicijali ličnog imena, a podnaslovi se mogu ispustiti iz naslova dela.

b. Ako se neki radovi češće citiraju, u popisu literature mogu se defmisati skraćeni oblicit citiranja određenih dela (npr. kod knjiga navođenjem prezimena autora i skraćenog naslova uz ispuštanje mesta i godine - npr. Spasić, Ugovor o lizingu). U dužim radovima u kojima se citira mnogo radova, moguće je maksimalno skratiti citate

i to tako što stavite samo prezime autora i godinu objavljivanja dela (npr. Spasić, 1990.).

c. Ako skraćeni oblici nisu defmisani u popisu literature (bibliografiji), potrebno je prilikom prvog citiranja određenog dela navesti potpun citat, a u zagradama navesti (u daljem tekstu:) i odrediti skraćen naziv. Ovo je poželjno čak i ako se u bibliografiji određuju skraćeni oblici.

d. Ostale skraćenice (imena akata, organa i sl.) mogu se defmisati u posebnoj tablici na početku rada.

e. Kod seminarskih radova preporučujemo da ne preterujete sa skraćenim imenima radova - skraćivati treba samo ako je to nužno i uravnoteženo. U velikom broju slučajeva skonomija prostora može se postići uz poštovanje Pravila br. 12. o ponovljenim citatima - v. *infra*.

Pravilo 12. - Ponovljeni citati

12. Ponovljeni citati

Ako citirate više mesta iz istog izvora, potrebno je, umesto nepotrebnog ponavljanja imena izvora, koristiti odgovarajuće latinske skraćenice za ponovljene citate. Moguće su sledeće situacije:

a. Navođenje istog mesta istog rada u dve ili više uzastopnih fusnota.

- koristi se oznaka *ibid.* (od lat. *ibidem* - na istom mestu).

Primer: *Ih[d.*

b. Navođenje drugog mesta istog rada u dve ili više uzastopnih fusnota.

- koristi se oznaka *ibid*, i oznaka mesta koje se citira

Primer: *Ibid.*, str. 4d.

c. Navođenje istog mesta istog rada u nekoj od sledećih fusnota (bez kontinuiteta).

- koristi se ime autora i oznaka *loc. cit.* (od lat. *locus citatum* - na navedenom mestu).

Primer: Vranjanac, Dušan, *loc. cit.*

d. Navođenje drugog mesta istog rada u nekoj od sledećih fusnota (bez kontinuiteta).

- koristi se oznaka *op. cit.* (od lat. *opus citatum* - navedeno delo) i oznaka mesta koje se citira. Poželjno je osim toga u zagradama navesti broj fusnote u kojoj je delo prvi put bilo navedeno (u punom citatu).

Primer: Krivokapić, *op. cit.*, (fusnota 5), str. 55.

e. Navođenje više dela istog autora u istoj ili sledećoj fusnoti.

- koristi se oznaka *id.* (od lat. *idem* - isti)

Primer: Spasić, *op. cit.*, str. 55.

f. Navođenje već citiranog dela autora ako se ranije citirano više njegovih radova.

- koristi se ime autora, naslov (može i skraćeno) i oznaka *cit.* (od lat. *citatum* - navedeno) kao i mesto citata (ako je različito).

Primer: Rakić-Vodinelić, Vesna: Sudska reforma u Crnoj Gori, Podgorica, 2001; *id.*, Pravosudno organizaciono pravo, Beograd, 1994.